

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatilatalouden tuloverolain 14 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maatilatalouden tuloverolakia tarkistettavaksi siten, että myrskyn tai muun luonnontuhoon perusteella metsäverotuksessa myönnettävä verovapausaika pidennettäisiin Etelä- ja Keski-Suomessa nykyisestä enintään 15 vuodesta enintään 20 vuoteen. Muutos koskisi niitä metsätuhoja, joissa puustosta vähintään puolet on tuhoutunut. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun eduskunta on sen hyväksynyt.

Sitä sovellettaisiin niihin tuhoihin, jotka tapahtuisivat lain voimaantulovuonna tai sen jälkeen. Verovelvollisen vaatimuksesta voitaisiin kuitenkin jatkaa myös sellaisten tuhoalueiden verovapausaikaa, joille on aikaisemmin myönnetty 15 vuoden enimmäisverovapaus. Edellytyksenä huojennukselle näissä tapauksissa olisi lisäksi, että verovelvollinen on ollut oikeutettu huojennukseen jo vuonna 1986.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotettu muutos

Maatilatalouden tuloverolain 14 §:ään sisältyvät säännökset metsäverotuksen huojentamisesta silloin, kun metsämaan puuntuotos on olennaisesti vähentynyt metsäpalon, luonnontuhoon tai muun siihen verrattavan tuhon vuoksi. Lainkohdan mukaan tuhoalueen puhdas tuotto jätetään verotuksessa huomioon ottamatta Oulun ja Lapin läänissä enintään 25 vuoden ja muualla maassa enintään 15 vuoden aikana sen kalenterivuoden alusta lukien, jona tuho on tapahtunut. Valtiovarainministeriön edellä mainitun lainkohdan nojalla antamassa päätöksessä (14.1.1969/26, muut. 29.12.1982/1107) ovat tarkemmat ohjeet huojennuksen soveltamisesta ja verovapausajan pituudesta, joka määräytyy metsän tuhoutumisprosentin mukaan. Päätöksen mukaan huojennusta voidaan myöntää vasta, jos vähintään 30 prosenttia metsän puustosta on tuhoutunut. Tällöin huojennusaika on Oulun ja Lapin läänissä 10 vuotta ja muualla maassa 5 vuotta. Jos metsästä

on tuhoutunut vähintään 40 prosenttia, huojennusajat ovat 15 ja 10 vuotta. Enimmäishuojennusajat eli 25 ja 15 vuotta koskevat niitä metsiä, joiden puustosta vähintään puolet on tuhoutunut. Huojennuksen myöntämisen edellytyksenä on piirimetsälautakunnan asiasta antama todistus.

Voimassa olevat metsätuhoalueiden verovapautta koskevat säännökset perustuvat 1960-luvun alussa toimineen myrskytuholautakunnan tekemään tutkimukseen, jossa selvitettiin nimenomaan myrskytuhoista metsille aiheutuvien kasvutappioiden määrät ja kehitettiin niiden toteamiseksi tarvittavat arviointimenetelmät. Tutkimuksissa todettiin muun muassa, että Etelä-Suomen olosuhteissa puustoltaan keskimääräisten nykymetsien kasvutappiot vastaavat enimmillään noin 15 vuoden kuutiokasvua. Tämän suuruinen tappio syntyy, jos noin puolet metsän tuotto-puustosta on tuhoutunut. Enimmäistappiota vastaava aika on katsottu myös verovapausajan ylärä-jäksi. Samaa 15 vuoden määräaikaä sovelletaan myös laskettaessa metsämaan uudistusalojen ve-

ronhuojennusta Keski-Suomen alueella. Metsätuhoalueiden veronhuojennussäännöstä täsmennettiin vuonna 1982 siten, että verovapausaika Oulun ja Lapin lääneissä pidennettiin 25 vuodeksi. Tällä tavoin Pohjois-Suomessa vallitsevat metsän huonommat kasvuolosuhteet tulivat huomioon otetuiksi.

Metsätuhoalueiden veronhuojennukset perustuvat tutkimustulosten mukaan laadittuihin keskiarvolukuihin. Tämän vuoksi niiden ei voida edellyttää ottavan kaikissa yksittäistapauksissa tuhot täsmällisesti oikein huomioon. Järjestelmään on syytä kuitenkin puuttua vasta, jos sen avulla ei päästä keskimäärin oikeaan lopputulokseen. Tällainen tilanne on viime vuosina syntynyt useilla sellaisilla Etelä-Suomen myrskytuhoalueilla, joiden puustosta vähintään puolet on tuhoutunut. Näissä tapauksissa on havaittu, ettei puusto ole lain salliman 15 vuoden verovapausajan kuluessa toipunut oletetusti. Erityisesti tämä on tullut esille Itä-Suomen järviolueella, jossa kesällä 1972 riehunut myrsky tuhosi vähintään puolet metsästä noin 9000 hehtaarin alueella. Esimerkiksi myrskyn pahimmin koettelemalla Luukkolan metsätalousalueella Puumalassa kasvavan puun määrä on nyt keskimäärin 80 m³ hehtaarilla kun se muutoin on Etelä-Savon alueella noin 120 m³ hehtaarilla. Puuntuotos ei näin ollen näillä alueilla yllä vielä vuonna 1987 normaalin verotuksen edellyttämälle tasolle.

Koska metsätuhoalueiden veronhuojennusaika on Etelä-Suomessa osoittautunut useissa tapauksissa riittämättömäksi, esityksessä ehdotetaan sen pidentämistä 20 vuodeksi. Oulun ja Lapin lääneissä sovellettavat huojennusajat säilyisivät nykyisinä. Vaikka lainmuutoksen syynä on nimenomaan myrskytuhoalueiden oletettua hitaampi toipuminen, uusi verovapausaika voisi koskea myös muiden luonnontuhojen kuten kasvitautilien aiheuttamia puustovaurioita. Esimerkiksi määnynversosyöpä saattaa vastaisuudessa aiheuttaa tuhoja, joissa joudutaan soveltamaan 20 vuoden pituista verovapausaikaa.

Maatilatalouden tuloverolain 14 §:ää ehdotetaan tarkistettavaksi myös siten, että huojennus muutettaisiin verovelvolliskohtaiseksi. Tämä olisi hallinnollisesti perusteltua, jotta metsän siirrettyä uudelle omistajalle ei tarvitsisi erikseen selvittää mahdollisten huojennusperusteiden olemassaoloa. Oikeutta huojennukseen ei kuitenkaan menetettäisi verovelvollisen kuoleman tai metsämaan omistajanvaihdoksen johdosta, jos metsämaa säilyisi verovelvollisen jakamattoman kuolinpesän tai lainkohdassa lueteltujen omaisten omis-

tuksessa. Sukupolvenvaihdostilanteissa sovellettava poikkeussäännös koskisi samoja omiaisia kuin tulo- ja varallisuusverolain 21 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja sukupolvenvaihdosluovutuksia koskeva säännös.

2. Taloudelliset vaikutukset

Metsätuhoalueiden veronhuojennusajan pidentämisen vaikutukset valtiontalouteen jäisivät vähäisiksi. Sitä vastoin muutoksella olisi taloudellista merkitystä niille kunnille, joiden alueella on runsaasti huojennukseen oikeuttavaa metsämaata.

3. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotettu veronhuojennusajan pidentäminen koskisi vain laissa säädettyä enimmäishuojennusaikaa muualla kuin Oulun ja Lapin läänissä. Tarkoituksena on myös, että valtiovarainministeriön päätöksessä määrätyt 30 ja 40 prosentin tuhojen perusteella myönnettävät huojennusajat säilyisivät Etelä- ja Keski-Suomessakin nykyisinä. Näiden pidentämiseen ei ole ilmennyt tarvetta, koska vähemmän kuin puolet puustosta hävittäneissä metsätuhoissa korjaustoimenpiteeksi riittää yleensä harvennushakkuu, jolloin metsän elpyminen on huomattavasti nopeampaa kuin suurtuhoissa.

Valtiovarainministeriön metsätuhoja koskevaa päätöstä on tarkoitus tarkistaa myös siten, että huojennuksen myöntäminen edellyttäisi vähintään puolen hehtaarin suuruista tuhoaluetta. Kun pienintä tuhoaluetta ei ole laissa eikä asiaa koskevassa päätöksessä tähän asti määrätty, huojennusta on saatettu pyytää jo muutaman rungon kaatumisen perusteella. Vähintään puolen hehtaarin tuhoalueen vaatimus vastaisi laissa huojennukselle asetettua edellytystä, jonka mukaan metsämaan puuntuotoksen tulee olla olennaisesti alentunut, jotta huojennusperusteet olisivat olemassa. Tarkistus vastaisi myös maatilatalouden tuloverolain 15 a §:ssä taimikkohuojennukselle asetettua vähimmäispinta-alaa.

Ehdotus tämän lain voimaantulon jälkeen annettaviksi muutoksiksi valtiovarainministeriön päätökseen on tämän esityksen liitteenä (liite 2).

4. Voimaantulo ja soveltaminen

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan heti, kun eduskunta on sen hyväksynyt. Sitä sovellettaisiin niihin metsätuhoihin, jotka ovat tapahtuneet lain voimaantulovuonna tai sen jälkeen. Muutos tulisi kuitenkin ulottaa koskemaan myös niitä edellä mainittuja tapauksia, joissa nykyinen 15 vuoden verovapausaika on osoittautunut riittämättömäksi. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vuonna 1986 sovellettuja huojennuksia voitaisiin tietyin edellytyksin jatkaa viidellä vuodella. Siirtymäsäännös koskisi muualla kuin Oulun ja Lapin läänissä olevia metsätuhoalueita, joille on myönnetty 15 vuoden pituinen huojennus puuston vähintään 50-prosenttisen tuhoutumisen vuoksi. Huojennusaikaa jatkettaisiin vain verovelvollisen vaatimuksesta. Tarvittaessa verovelvollisen olisi myös esitettävä veroviranomaisille selvitys huojennusperusteista. Tämä olisi tarpeen,

koska verohallinnossa ei ole erikseen rekisteröity metsätuhojen perusteella myönnettäviä huojennuksia, vaan niitä koskevat tiedot on yhdistetty muulla perusteella myönnettäviä huojennuksia koskeviin tietoihin. Veronhuojennusajan jatkamisedellytysten selvittäminen ilman verovelvollisen myötävaikutusta saattaisi tämän vuoksi olla hankalaa tai jopa mahdotonta.

5. Säättämisjärjestys

Koska lakiehdotus ei koske uutta tai lisättyä veroa, se olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa normaalissa säättämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatilatalouden tuloverolain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain 14 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1034/82), näin kuuluvaksi:

14 §

Jos verovelvollisen metsämaan puuntuotos on metsäpalon, luonnontuhon tai muun siihen verrattavan tuhon aiheuttaman puuston vahingoittumisen takia määrältään tai arvoltaan olennaisesti vähentynyt, jätetään tuhoalueen puhdas tuotto huomioon ottamatta määrättäessä samalle verovelvolliselle veroa tulon perusteella Oulun ja Lapin läänissä enintään 25 vuoden ja muualla maassa enintään 20 vuoden aikana sen kalenterivuoden alusta lukien, jona tuho on tapahtunut. Oikeus veronhuojennukseen ei lakkaa metsämaan omistajan vaihtumisen johdosta, jos omistus säilyy verovelvollisen jakamattomalla kuolinpesällä tai jos uutena omistajana on verovelvollisen aviopuoliso taikka joko yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa verovelvollisen lapsi, aviopuolison lapsi, ottolapsi, lapsen tai ottolapsen rintaperillinen, isä, äiti, ottoisä, ottoäiti, veli, sisar taikka velipuoli tai sisarpuoli.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 1987. Sitä sovelletaan niihin metsätuhoihin, jotka ovat tapahtuneet lain voimaantulo-vuonna tai sen jälkeen. Verovelvollisen vaatimuksesta tämän lain nojalla voidaan kuitenkin jatkaa sellaisen metsätuhoalueen verovapausaikaa, jolle on ennen tätä lakia voimassa olleiden säännösten nojalla myönnetty 15 vuoden enimmäisverovapaus puuston vähintään 50-prosenttisen tuhoutumisen vuoksi. Verovapausajan jatkaminen näissä tapauksissa edellyttää, että verovelvollinen on ollut oikeutettu huojennukseen vielä vuonna 1986. Verovelvollisen on myös tarvittaessa annettava veroviranomaisille selvitys veronhuojennuksen myöntämiseen vaikuttavista seikoista.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1986

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri Pekka Vennamo

Laki

maatilatalouden tuloverolain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain 14 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1034/82), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

14 §

Jos metsämaan puuntuotos on metsäpalon, luonnontuhon tai muun siihen verrattavan tuhon aiheuttaman puuston vahingoittumisen takia määrältään tai arvoltaan olennaisesti vähentynyt, jätetään tuhoalueen puhdas tuotto huomioon ottamatta määrättäessä veroa tulon perusteella Oulun ja Lapin läänissä enintään 25 vuoden aikana ja muualla maassa enintään 15 vuoden aikana sen kalenterivuoden alusta lukien, jona tuho on tapahtunut.

Ehdotus

14 §

Jos verovelvollisen metsämaan puuntuotos on metsäpalon, luonnontuhon tai muun siihen verrattavan tuhon aiheuttaman puuston vahingoittumisen takia määrältään tai arvoltaan olennaisesti vähentynyt, jätetään tuhoalueen puhdas tuotto huomioon ottamatta määrättäessä *samalle verovelvolliselle* veroa tulon perusteella Oulun ja Lapin läänissä enintään 25 vuoden ja muualla maassa enintään 20 vuoden aikana sen kalenterivuoden alusta lukien, jona tuho on tapahtunut. *Oikeus veronhuojennukseen ei lakkaa metsämaan omistajan vaihtumisen johdosta, jos omistus säilyy verovelvollisen jakamattomalla kuolinpesällä tai jos uutena omistajana on verovelvollisen aviopuoliso taikka joko yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa verovelvollisen lapsi, aviopuolison lapsi, ottolapsi, lapsen tai ottolapsen rintaperillinen, isä, äiti, ottoisä, ottoäiti, veli, sisar taikka velipuoli tai sisarpuoli.*

Tämä laki tulee voimaan *päivänä* kuuta 1987. Sitä sovelletaan niihin metsätuhoihin, jotka ovat tapahtuneet lain voimaantulovuonna tai sen jälkeen. Verovelvollisen vaatimuksesta tämän lain nojalla voidaan kuitenkin jatkaa sellaisen metsätuhoalueen verovapausaikaa, jolle on ennen tätä lakia voimassa olleiden säännösten nojalla myönnetty 15 vuoden enimmäisverovapaus puuston vähintään 50-prosenttisen tuhoutumisen vuoksi. Verovapausajan jatkaminen näissä tapauksissa edellyttää, että verovelvollinen on ollut oikeutettu huojennukseen vielä vuonna 1986. Verovelvollisen on myös tarvittaessa annettava veroviranomaisille selvitys veronhuojennuksen myöntämiseen vaikuttavista seikoista.

Valtiovarainministeriön päätös

maatilatalouden tuloverolain 14 §:n säännöksen soveltamisesta verotuksessa annetun valtiovarainministeriön päätöksen 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on muuttanut maatilatalouden tuloverolain 14 §:n säännöksen soveltamisesta verotuksessa 14 päivänä tammikuuta 1969 antamansa päätöksen (26/69) 2 ja 3 §:n,

näistä 3 §:n sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1982 annetussa päätöksessä (1107/82), näin kuuluviksi:

2 §

Puuntuotoksen katsotaan metsätuhon johdosta olennaisesti alentuneen, jos tuhoalue on vähintään puolen hehtaarin suuruinen ja jos tuhoutumisprosentti tuhoalueella on vähintään kolmekymmentä.

3 §

Ne vuodet, joiden aikana veroa tulon perusteella määrättäessä tuhoalueen puhdas tuotto jätetään huomioon ottamatta, määrätään tuhoutumisprosentin suuruuden perusteella seuraavasti:

Tuhoutumisprosentti	Verovapausaika vuosia	
	Oulun ja Lapin läänissä	Muualla maassa
30	10	5
40	15	10
50—100	25	20

Tämä päätös tulee voimaan päivänä kuuta 1987. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1987 toimitettavassa verotuksessa.